

ศึกษาการวางระบบการควบคุมภายในธุรกิจรวบรวมและแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อตัดแต่ง
กรณีศึกษา : สหกรณ์โคเนื้อกำแพงแสน จำกัด

จินดา เสถียรจิกานนท์

อุตสาหกรรมโคเนื้อของไทยปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นโคเนื้อ ทั้งนี้เพราะความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์เพิ่มสูงขึ้นทั้งจากความต้องการของประชากรในประเทศเองและของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ลักษณะการเลี้ยงจะเป็นการเลี้ยงครั้งละหลาย ๆ ตัว และมีรูปแบบเป็นฟาร์มมากขึ้น ในขณะเดียวกันรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ และเป็นโครงการหนึ่งในแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร โดยหวังจะให้การเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอและเพื่อทดแทนการนำเข้าเนื้อโคเกรดคุณภาพ เนื้อโคของสหกรณ์ฯ เป็นเนื้อโคที่ได้มาตรฐานทุกระบบการผลิต (From farm to fork) เนื้อมีความนุ่ม ไม่เหนียวมีการสร้างระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ทำให้มั่นใจในความปลอดภัย ความแข็งแรงของแบรนด์ KU Beef เป็นที่รู้จักแพร่หลายในเรื่องเนื้อโคคุณภาพ ด้วยความหลากหลายของเกรดเนื้อ (ระดับไขมันแทรกอายุ ระยะเวลาการบ่มซาก) ซึ่งสร้างความโดดเด่น ความหลากหลายในการนำไปใช้ประโยชน์ และสร้างความเฉพาะตัวให้กับตลาดได้ เช่น เนื้อเพื่อทำสเต็ก ทำอาหารไทย ปิ้ง-ย่าง กับราคาที่เหมาะสมเมื่อเทียบกับเนื้อโคนำเข้า เนื้อโคและผลิตภัณฑ์จากเนื้อโคของสหกรณ์ จำกัดในชื่อการค้า KU Beef โดยมีโลแกนว่า “เนื้อนุ่มจากโคหนุ่มไขมันน้อย” นอกจากการดำเนินธุรกิจรวบรวมโคมีชีวิตและธุรกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อตัดแต่ง ดังกล่าวแล้ว สหกรณ์ยังดำเนินธุรกิจอื่นเพื่อช่วยเหลือสมาชิก ได้แก่ การให้สินเชื่อ และการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายด้วย

ในอดีตสหกรณ์โคเนื้อกำแพงแสน จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดกลาง มีการดำเนินธุรกิจไม่มาก อาศัยเจ้าหน้าที่สหกรณ์เพียงไม่กี่คนก็สามารถดำเนินงานได้เรียบร้อย ผู้บริหารสหกรณ์สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้อย่างทั่วถึง แต่ในปัจจุบันสหกรณ์มีขนาดใหญ่และมีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการตลาดและการแข่งขันในธุรกิจ ผู้บริหารสหกรณ์ไม่อาจควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึงและไม่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงใช้ระบบการควบคุมภายในเป็นเครื่องมือควบคุมการดำเนินงาน และเสนอแนวทางควบคุมภายใน ดังนี้

1. การควบคุมด้านการบริหาร ทำให้การดำเนินงานและการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ระเบียบของสหกรณ์และนโยบายที่กำหนด

1.1 การควบคุมด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบ แนวทางควบคุมภายใน

1. สหกรณ์ควรส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์รู้จักบทบาท อำนาจและหน้าที่ เพื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่ในการพิจารณาแผนงานประจำปี และคัดเลือกคณะกรรมการการให้ช่วยกันดูแล รักษา ประโยชน์ของตนและส่วนรวมตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งเป็นสหกรณ์

2. สหกรณ์โคเนื้อขนาดใหญ่ที่ดำเนินธุรกิจครบวงจร ควรมีการตรวจสอบการเงิน การบัญชีและการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เป็นการภายในโดยผู้ตรวจสอบกิจการ และนำข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ที่ได้รับจากผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้สอบบัญชี รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากำหนดแนวทางแก้ไขเพื่อ ปรับปรุงการดำเนินงาน

3. สหกรณ์ต้องจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดีในสหกรณ์โดยแทรกอยู่ใน กระบวนการปฏิบัติงานตามปกติ และต้องสร้างจิตสำนึกกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ตระหนักถึงความสำคัญ ของการควบคุมภายใน รวมทั้งปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. สหกรณ์ประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ในระบบจัดการเนื้อโคขุน ต้องจัดให้มี ระบบการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศขึ้นตามมาตรฐานขั้นต่ำในการ ควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

5. พัฒนาความรู้ประสบการณ์และความเข้าใจในการจัดการบริหารตลาด การ แข่งขันทางธุรกิจของผู้บริหารและสมาชิกสหกรณ์ที่มีอยู่เดิมให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อเป็นแบบอย่าง ให้แก่เกษตรกรในบริเวณใกล้เคียงและเกิดแรงกระตุ้นในการเข้ามารวมกลุ่ม สร้างความแข็งแกร่งเพิ่มขึ้น

6. สนับสนุนโอกาสการลงทุนของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ สามารถ เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายตั้งแต่ระบบการผลิตไปจนถึงผู้บริโภคและมีความพร้อมในการแข่งขันทาง การค้ากับต่างประเทศ เช่น การพัฒนาโรงฆ่ามาตรฐาน ห้องเก็บซากหรือห้องแช่เย็นซาก คุณภาพการ ตัดแต่งซาก รวมถึงบรรจุภัณฑ์ ต้องมีการนำนวัตกรรมด้านความรู้และเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อให้เกิด ความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น

7. ภาครัฐอาจต้องใช้อำนาจตามกฎหมายเข้ากำกับดูแลการปฏิบัติของสหกรณ์ และ พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การสนับสนุนสหกรณ์ตามผลการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ของสหกรณ์

1.2 การควบคุมด้านการจัดการ

แนวทางควบคุมภายในด้านการจัดการ

1. สหกรณ์ต้องแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ตาม ส่วนงานที่กำหนดอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงการควบคุมภายในที่ดี และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ของเจ้าหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ เป็นลายลักษณ์อักษร สหกรณ์จัดจำหน่ายเนื้อโคขุนให้กับผู้บริโภครายย่อย โดยจำหน่ายผ่านจุดจำหน่ายของสหกรณ์ 8 แห่ง และรถจำหน่ายเนื้อเคลื่อนที่ Ku Beef Food Truck

รวมถึงการวางจำหน่ายตาม Modern Trade ซูเปอร์มาร์เก็ตในห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์ บิ๊กซี ร้านอาหารและร้าน Food Service ต่าง ๆ ดังนั้น ควรแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่ดูแลและจัดเก็บสินค้า และการอนุมัติปรับราคาขายต้องกระทำโดยผู้ที่มีหน้าที่รับ-จ่ายและเก็บรักษาเงิน

2. จัดให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ เป็นครั้งคราว เพื่อเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน

3. พัฒนาบุคลากรของสหกรณ์ ในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง (On the Job Training) การศึกษาดูงาน และการถ่ายทอดความรู้ระหว่างเพื่อนร่วมงาน

4. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอโดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนงานที่กำหนดไว้ มีการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์

5. สร้างแรงจูงใจในการทำงาน การให้ผลตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานที่ทำผลงานได้สูงกว่ามาตรฐานที่ตั้งไว้ และมีมาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบของสหกรณ์

6. ตำแหน่งงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบสูง เช่น เจ้าหน้าที่บัญชี เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่ควบคุมคุณภาพการผลิต ควรสร้างแรงจูงใจโดยกำหนดค่าตอบแทนในตำแหน่งที่ขาดแคลนและส่งเสริมให้ได้รับการอบรมเพิ่มตามความรู้ ความสามารถ

7. กรณีที่กรรมการคนหนึ่งคนใดหรือหลายคนมาทำหน้าที่ในฐานะผู้ปฏิบัติงานในสหกรณ์ควรมีคำสั่งมอบหมายหน้าที่หรือมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร และจัดให้มีการควบคุมการเบิกจ่ายให้เหมาะสม

8. สหกรณ์จะต้องบันทึกรายการอันเกิดจากธุรกรรมต่าง ๆ ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเพื่อใช้ในการวัดผลการดำเนินงานและวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการบริหารงานและการตัดสินใจทางธุรกิจ

2. การควบคุมเฉพาะด้าน

การควบคุมเฉพาะด้าน เนื้อหาจะเน้นที่การควบคุมภายในธุรกิจรวบรวมโคมิชีวิตและธุรกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์

2.1 ธุรกิจรวบรวมโคมิชีวิต เป็นการซื้อโคมิชีวิตจากสมาชิกผู้เลี้ยงโคเนื้อเพื่อนำมาจำหน่ายให้สมาชิกผู้เลี้ยงโคขุน นำโคไปขุนให้มีคุณลักษณะตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนดเพื่อนำไปแปรรูปเป็นเนื้อสัตว์แช่แข็งแช่เย็นแช่แข็ง โดยสมาชิกผู้เลี้ยงโคขุนจะต้องนำโคไปลงทะเบียนขุนโคกับสหกรณ์ เงินทุนที่ใช้ในการบริหารธุรกิจมาจากเงินกู้ยืม กองทุนพัฒนาสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ วงเงิน 5 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี

แนวทางการควบคุมธุรกิจโคมิชีวิต

การควบคุมภายในเกี่ยวกับการจัดซื้อโค

1. ผู้บริหารสหกรณ์ควรกำหนดนโยบาย ระเบียบและคู่มือที่กำหนดวิธีการจัดซื้อโคมิชีวิต เพื่อให้ผู้รับผิดชอบยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดซื้อมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด
2. กำหนดแผนงาน หรือเป้าหมายการดำเนินธุรกิจรวบรวมโคขุนอย่างชัดเจนและมีความเป็นไปได้
3. มีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่จัดซื้อ เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชีอย่างชัดเจน รวมถึงจัดให้มีการสอบย้อนความถูกต้องระหว่างกัน โดยเจ้าหน้าที่จัดซื้อต้องมีความรู้ ความชำนาญในการพิจารณาสายพันธุ์โค การอนุมัติการจัดซื้อโคขุนโดยผู้มีอำนาจ
4. กำหนดราคารับซื้อโคขุนและติดประกาศไว้ในที่เปิดเผย
5. การรวบรวมโคขุน นอกที่ทำการสหกรณ์ต้องมีมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการให้กระทำได้
6. สมาชิกจัดทำเอกสารหลักฐานการส่งมอบ/รับมอบโค พร้อมลงลายมือชื่อให้ครบถ้วน และนำเสนอให้สหกรณ์
7. เจ้าหน้าที่จัดซื้อ ต้องจัดทำเอกสารการซื้อ และสรุปยอดการรับซื้อประจำวันให้ ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำเสนอให้ผู้มีอำนาจอนุมัติก่อนส่งเอกสารหลักฐานให้เจ้าหน้าที่การเงิน
8. เจ้าหน้าที่การเงิน ต้องตรวจสอบเอกสารการซื้อก่อนการจ่ายเงิน
9. เจ้าหน้าที่บัญชี ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนบันทึกบัญชี

การควบคุมภายในเกี่ยวกับการขายโคขุน

1. ผู้บริหารสหกรณ์ควรกำหนดนโยบาย ระเบียบ และคู่มือที่กำหนดวิธีการขายโค เพื่อให้ผู้รับผิดชอบยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การขายมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด
2. มีการประเมินความสามารถในการชำระหนี้และหลักประกันของผู้ซื้อก่อนการขาย
3. มีการอนุมัติวงเงินขายเชื่อให้ผู้ซื้อแต่ละรายโดยผู้มีอำนาจ เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์
4. กำหนดราคาขายโคและติดประกาศไว้ในที่เปิดเผย
5. การขายโคต่ำกว่าราคาทุน ต้องมีมติที่ประชุมคณะกรรมการให้ขายโคต่ำกว่าราคาทุนได้
6. เอกสารการขาย ต้องมีการกำหนดเลขที่เอกสารโดยเรียงลำดับไว้ล่วงหน้า

7. ใบกำกับสินค้า ต้องมีการลงลายมือชื่อผู้รับมอบสินค้า
8. ต้องจัดทำบัญชีย่อยลูกหนี้ให้เป็นปัจจุบัน
9. ใบเสร็จรับเงิน ต้องมีการกำหนดเลขที่เอกสารโดยเรียงลำดับไว้ล่วงหน้า ลงลายมือชื่อผู้รับชำระหนี้ในใบเสร็จรับเงิน รวมถึงบันทึกบัญชีย่อยลูกหนี้ค่าโคทุกครั้งที่ได้รับชำระหนี้

2.2 ธุรกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อตัดแต่ง เป็นการแปรสภาพจากโคมีชีวิตเป็นผลิตภัณฑ์เนื้อโคที่ตัดแต่งเป็นชิ้นตามสัดส่วนโคให้มีรูปร่างและน้ำหนักตามความต้องการของผู้บริโภค การฆ่าและชำแหละโคจะได้ผลผลิตออกมาทั้งสิ้น 4 รายการ คือ

- 1) เนื้อโคในลักษณะซากผ่าซีก นำซากไปบ่มเพื่อเพิ่มคุณภาพเนื้อแล้วจึงนำมาตัดแต่งเป็นชิ้นส่วนเพื่อนำออกขายสู่ตลาด
 - 2) เครื่องใน ส่วนหนึ่งเข้าตลาดเพื่อบริโภค ส่วนหนึ่งจะเข้าสู่อุตสาหกรรมอาหารสัตว์
 - 3) หนังโค ขายเข้าสู่อุตสาหกรรมเครื่องหนัง
 - 4) กระดูกและเขา จะนำไปป่นเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมอาหารสัตว์
- ผลผลิตข้อ 2) - 4) ถือเป็นผลิตผลพลอยได้ สหกรณ์จะขายให้กับผู้รับซื้อ ณ.โรงฆ่าสัตว์ ผู้รับซื้อต้องประมูลราคาซื้อด้วยวิธีการเปิดซอง เครื่องในขายเป็นท่อน หนังและกระดูกโคขายเป็นกิโลกรัม ประมูลราคาใหม่ ทุก 6 เดือนโดยขายเป็นเงินเชื่อ

แนวทางการควบคุมธุรกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อตัดแต่ง

1. การควบคุมภายในเกี่ยวกับการจัดซื้อซากโค

1.1 ผู้บริหารสหกรณ์ควรกำหนดนโยบาย ออกระเบียบ และมีคู่มือที่กำหนดวิธีการจัดซื้อ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดซื้อมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.2 กำหนดแผนงานหรือเป้าหมายการจัดซื้อซากโคอย่างชัดเจนและมีความเป็นไปได้ เพื่อให้ได้ของที่มีคุณภาพและปริมาณตามที่ต้องการทันเวลาที่กำหนด

1.3 แบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างกรรมการตัดสินใจระดับไขมันแทรกในกล้ามเนื้อ เจ้าหน้าที่คลังสินค้า เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชีอย่างชัดเจน โดยกรรมการตัดสินใจระดับไขมันแทรกต้องมีความเชี่ยวชาญในการพิจารณา และจัดให้มีการหมุนเวียนสับเปลี่ยนผู้ทำหน้าที่อย่างเหมาะสม

1.4 กำหนดราคาซื้อซากโคขุนและติดประกาศไว้ในที่เปิดเผย

1.5 มีการควบคุมขั้นตอนการนำโคเข้ากรรมวิธีการฆ่าและชำแหละจนได้ซากโค

1.6 ตรวจสอบคุณภาพซาก น้ำหนักก่อนกำหนดราคาซื้อให้สอดคล้องกับราคาที่ประกาศไว้ และตรวจนับซากโคให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักฐานการซื้อ

1.7 จัดทำเอกสารการซื้อให้ถูกต้องและสรุปยอดการซื้อประจำวัน เสนอให้ผู้มีอำนาจอนุมัติก่อนส่งเอกสารหลักฐานให้เจ้าหน้าที่การเงิน

1.8 เจ้าหน้าที่การเงินตรวจสอบเอกสารการซื้อก่อนการจ่ายเงิน

1.9 เจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนบันทึกบัญชี

1.10 มีการเปรียบเทียบน้ำหนักซากสด (วันที่ฆ่าและชำแหละ) กับซากเย็น (ซากโคที่แขวนไว้ 7 วัน) กรณีมีผลต่างเกินกว่าค่ามาตรฐานของสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญให้ค้นหาสาเหตุ

1.11 มีการจัดการผลิตผลพลอยได้จากฆ่าและชำแหละโคอย่างเหมาะสม

2. การควบคุมภายในเกี่ยวกับการแปรรูปโค (เลาะซากโคและตัดแต่งชิ้นส่วน)

2.1 มีการสำรวจความต้องการของตลาดก่อนการแปรรูปโค

2.2 มีการวางแผนการแปรรูปให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2.3 มีการอนุมัติให้ดำเนินการแปรรูปโดยผู้มีอำนาจ

2.4 มีการควบคุมขั้นตอนการแปรรูป

2.5 มีการทดสอบการแปรรูป เพื่อหาอัตราร้อยละของปริมาณชิ้นส่วนเนื้อที่ได้จากการแปรรูปและอัตราร้อยละของสิ่งสูญเสีย เพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานการผลิตของสหกรณ์

2.6 มีการจัดทำรายงานการใช้ซากโคและจัดทำรายงานผลการแปรรูปเสนอผู้รับผิดชอบ/ผู้จัดการ

2.7 มีการเปรียบเทียบปริมาณชิ้นส่วนเนื้อที่ได้จากการแปรรูปแต่ละครั้งกับมาตรฐานการแปรรูปเนื้อของสหกรณ์ กรณีชิ้นส่วนเนื้อที่มีปริมาณต่ำกว่ามาตรฐานการแปรรูปมีนัยสำคัญให้ค้นหาสาเหตุ

2.8 มีการจัดทำรายงานผลแตกต่างระหว่างปริมาณที่แปรรูปได้จริงกับมาตรฐานการแปรรูปของสหกรณ์เสนอผู้รับผิดชอบ/ผู้จัดการ

2.9 มีการตรวจสอบคุณภาพของชิ้นส่วนเนื้ออย่างสม่ำเสมอ

2.10 มีการจัดการผลิตผลพลอยได้ที่ได้จากการเลาะและตัดแต่งอย่างเหมาะสม

3. การควบคุมภายในเกี่ยวกับการจำหน่ายและการเบิกจ่ายเนื้อให้จุดจำหน่ายของสหกรณ์ (Butcher Shop)

3.1 มีการประเมินความสามารถในการชำระหนี้และหลักประกันของผู้ซื้อก่อนการขายเชื่อ

3.2 มีการอนุมัติวงเงินขายเชื่อให้แก่ผู้ซื้อแต่ละรายโดยผู้มีอำนาจและเป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์

3.3 มีการจัดทำหนังสือข้อตกลงซื้อขายเป็นไปตามที่ระเบียบกำหนด

3.4 กรณีมีการขายเกินกว่าวงเงินขายเชื่อจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการดำเนินการ

3.5 กำหนดราคาขายซากและชิ้นส่วนเนื้อแต่ละประเภทและการให้ส่วนลดอย่างชัดเจน

3.6 ตรวจสอบราคาขายที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าของสินค้าที่ขายในเอกสารการขายกับราคาขายที่กำหนด

3.7 การขายซากและชิ้นส่วนเนื้อต่ำกว่าราคาทุนจะต้องมีมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการให้ขายต่ำกว่าราคาทุนได้

3.8 เอกสารการขายสินค้าเงินสดและเงินเชื่อต้องมีการเรียงลำดับเลขที่ไว้ล่วงหน้า

3.9 มีการลงลายมือชื่อผู้รับมอบสินค้าในใบกำกับสินค้า

3.10 จัดทำบัญชีย่อยลูกหนี้ค่าสินค้าให้เป็นปัจจุบัน

3.11 การรับชำระหนี้ค่าซากและชิ้นส่วนเนื้อเป็นไปตามกำหนดในหนังสือซื้อขายและระเบียบของสหกรณ์

3.12 ใบเสร็จรับเงินมีการเรียงลำดับเลขที่ไว้ล่วงหน้า มีการลงลายมือชื่อผู้รับชำระหนี้ทุกครั้ง

3.13 ติดตาม ทวงถาม หรือเร่งรัดการชำระหนี้ลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระเกินระยะเวลาที่ระเบียบกำหนด

3.14 จัดทำรายงานลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำทุกเดือน รวมทั้งวิเคราะห์อายุหนี้ของลูกหนี้ค่าสินค้า

3.15 เปรียบเทียบยอดรวมบัญชีย่อยลูกหนี้ค่าสินค้าให้ถูกต้องตรงกับบัญชีคุมกรณีพบข้อแตกต่างให้ค้นหาสาเหตุ

3.16 ขอยื่นยันยอดลูกหนี้ค่าสินค้าอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. การควบคุมภายในเกี่ยวกับการเก็บรักษาซากและชิ้นส่วนเนื้อ

4.1 จัดเก็บซากและชิ้นส่วนเนื้อไว้ในสถานที่เก็บอย่างเหมาะสม ปลอดภัย

4.2 ตรวจสอบหรือคำนวณปริมาณซากและชิ้นส่วนเนื้อก่อนนำเข้าสถานที่จัดเก็บ

4.3 จัดเก็บซากและชิ้นส่วนเนื้อแยกตามคลังสินค้าเพื่อความสะดวกในการเบิกจ่ายและตรวจนับ

4.4 กำหนดผู้มีอำนาจเบิกซากและชิ้นส่วนเนื้อออกจากสถานที่จัดเก็บ

4.5 จัดทำทะเบียนคุมซากและชิ้นส่วนเนื้อให้เป็นปัจจุบัน และรายงานซากและชิ้นส่วนเนื้อคงเหลือเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

4.6 มีการตรวจสอบคุณภาพซากและชิ้นส่วนเนื้ออย่างสม่ำเสมอ

4.7 มีการทดสอบการสูญเสียน้ำหนักของซากโคและชิ้นส่วนเนื้อที่เก็บไว้นาน

4.8 ตรวจสอบสภาพสถานที่เก็บซากโคและชิ้นส่วนเนื้อ และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

4.9 จัดเวรยามรักษาความปลอดภัยสถานที่จัดเก็บซากและชิ้นส่วนเนื้อ

4.10 มีการประกันภัยซากและชิ้นส่วนเนื้ออย่างสม่ำเสมอ

- 4.11 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจนับซากและชิ้นส่วนเนื้อคงเหลือ
- 4.12 เปรียบเทียบผลการตรวจนับซากและชิ้นส่วนเนื้อคงเหลือในระหว่างปีและ ณ วันสิ้นปีบัญชีตามใบตรวจนับเทียบกับทะเบียนคุม กรณีพบข้อแตกต่างให้ค้นหาสาเหตุ
- 4.13 การตีราคาซากและชิ้นส่วนเนื้อคงเหลือสภาพปกติและเสื่อมสภาพ ณ วันสิ้นปี เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
- 4.14 การลดหย่อนซากและชิ้นส่วนเนื้อขาดบัญชีต้องมีมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการและเป็นตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
- 4.15 การตัดซากและชิ้นส่วนเนื้อขาดบัญชี เสื่อมสภาพหรือสูญเสียชีวิตเป็นตาม ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

การควบคุมภายในเป็นปัจจัยที่สำคัญมากของการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายในจะมี ประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทุกคนในสหกรณ์ร่วมมือกันปฏิบัติตามการควบคุมที่วางไว้ สหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จ มิใช่เพียงแต่สร้างธุรกิจและหาคนเก่ง ๆ มาทำงานเท่านั้น คณะกรรมการ ดำเนินการต้องจัดให้มีการควบคุมภายในแทรกอยู่ในกระบวนการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ กำหนดขึ้นภายในสหกรณ์ ถ้ากระบวนการเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นมาอย่างเหมาะสมและนำไปใช้ ก็จะช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงานของสหกรณ์ ช่วยให้ธุรกิจแข่งขันกับตลาดได้ ช่วยป้องกันการรั่วไหล ช่วยให้ สหกรณ์เห็นฐานะการเงินที่ถูกต้องเชื่อถือได้ และในที่สุด ก็คือการช่วยให้สหกรณ์เติบโตได้อย่างมั่นคง

การวางระบบบัญชีเพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์สู่ความเข้มแข็ง กรณีศึกษา : สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครปฐม

จินดา เสถียรจิกานนท์

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) มุ่งเน้นแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีพันธกิจหลักในการพัฒนามาตรฐานการบัญชีสหกรณ์และส่งเสริมความรู้การจัดทำบัญชีและการบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีแก่สหกรณ์และเกษตรกร เพื่อเสริมสร้างให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีระบบการควบคุมภายในและระบบบริหารการเงินและการบัญชีที่ดี

สหกรณ์การเกษตรเกิดจากเกษตรกรที่รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในด้านเงินทุน การผลิต การจำหน่าย โดยมุ่งหวังที่จะยกฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรสมาชิกให้ดีขึ้น มีการดำเนินธุรกิจหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร การรับฝากเงิน การจัดหาสินค้าอุปโภคบริโภค วัสดุการเกษตร เครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตมาจำหน่ายแก่สมาชิก การรวบรวมผลิตผลของสมาชิกออกจำหน่าย การแปรรูปผลิตผลการเกษตรและการผลิตสินค้าเพื่อขาย ตลอดจนการส่งเสริมการเกษตรและการให้บริการเพื่อการเกษตร สหกรณ์มีหน้าที่ต้องบันทึกรายการอันเกิดจากธุรกรรมต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง รวมทั้งต้องจัดทำงบแสดงฐานะการเงินอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบปีทางบัญชี ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากรซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ การรวบรวม การจำแนก การสรุปผล เพื่อจัดทำงบการเงินที่มีข้อมูลหลากหลาย ประกอบกับรูปแบบงบการเงินที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดให้สหกรณ์จัดทำนั้น ต้องแสดงผลการดำเนินงานแยกตามธุรกิจ ซึ่งถือว่าการจัดทำงบการเงินที่มีความซับซ้อนที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ การรวบรวม การจำแนก การสรุปผลอย่างละเอียดและถี่ถ้วน ทำให้พนักงานบัญชีของสหกรณ์ซึ่งยังไม่มี ความชำนาญงานไม่สามารถจัดทำงบการเงินได้อย่างถูกต้อง ทำให้สหกรณ์ขาดข้อมูลในการบริหารงานที่ทันเวลา ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาสหกรณ์ให้เข้มแข็ง จึงส่งเสริมสหกรณ์ให้กลุ่มเป้าหมายนำระบบบัญชีไปใช้ในการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จผ่านการวางระบบบัญชีสหกรณ์ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือช่วยในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร ทำให้สหกรณ์มีสารสนเทศทางการเงินการบัญชีที่ถูกต้อง รวดเร็วและเชื่อถือได้

จากการศึกษาข้อมูลสารสนเทศทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครปฐม จำนวน 19 สหกรณ์ สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. สหกรณ์ไม่สามารถบันทึกบัญชีได้ (สหกรณ์จัดตั้งใหม่) 1 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 5.26
2. สหกรณ์จัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีได้ 2 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 10.53
3. สหกรณ์จัดทำงบทดลองได้ 6 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 31.58
4. สหกรณ์จัดทำบัญชีและงบการเงินได้ 10 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 52.63

1. สหกรณ์ที่ไม่สามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินได้ 9 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 47.37
จำแนกเป็นสหกรณ์ไม่สามารถบันทึกบัญชีได้ (สหกรณ์จัดตั้งใหม่) 1 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 5.26 สหกรณ์จัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีได้ 2 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 10.53 และสหกรณ์จัดทำงบทดลองได้ 6 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 31.58 เนื่องจาก สหกรณ์การเกษตรซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่อำนวยที่จะจัดหาพนักงานบัญชีที่มีการศึกษาทางด้านบัญชีได้โดยตรงได้ สหกรณ์ขาดความพร้อมเรื่องบุคลากร มีการปรับเปลี่ยนพนักงานบัญชี ความยุ่งยาก ความซับซ้อนที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ การรวบรวม การจำแนก การสรุปผลอย่างละเอียดถี่ถ้วน จึงทำให้การจัดทำงบการเงินเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน ไม่สามารถใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการได้

แนวทางการวางระบบบัญชี :

1.1 สหกรณ์จัดตั้งใหม่ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เข้าวางระบบบัญชีสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์ที่จัดตั้งใหม่มีระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ แนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี วิธีการจัดทำบัญชีและงบการเงินสหกรณ์

1.2 สหกรณ์ที่จัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีได้และสหกรณ์จัดทำงบทดลองได้ แนะนำสหกรณ์เพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชี (กรณี ไม่มีผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชี) แนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงิน เพื่อเสริมสร้างความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชี

1.3 ส่งเสริมให้สหกรณ์นำโปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มาเป็นเครื่องมือช่วยในการจัดทำบัญชีและจัดทำงบการเงิน เนื่องจากกระบวนการทำงานที่ยากของกระบวนการจัดทำบัญชื่อนั้นดำเนินการโดยโปรแกรม ได้แก่ ขั้นตอนของการบันทึกบัญชี การผ่านรายการบัญชีไปบันทึกบัญชีแยกประเภท ขั้นตอนการจัดทำงบทดลอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนของการจัดทำงบการเงินที่เป็นขั้นตอนที่ยากที่สุด ดังนั้น พนักงานของสหกรณ์จึงทำหน้าที่ในการวิเคราะห์รายการและบันทึกข้อมูลขั้นต้น เท่านั้น

1.4 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้แก่สหกรณ์ในการประมวลผลข้อมูล และมีข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจที่ทันเวลา เมื่อสหกรณ์เห็นถึงประโยชน์ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำบัญชีและงบการเงินให้เกิดความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว สามารถต่อยอดในการส่งเสริมสหกรณ์นำโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ในส่วนองระบบอื่น ๆ มาใช้งานให้ครบทุกระบบตามธุรกิจของสหกรณ์ (Full Pack)

2. สหกรณ์จัดทำบัญชีและงบการเงินได้ 9 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 52.63 สหกรณ์นำเทคโนโลยีสารสนเทศโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ครบวงจร 3 สหกรณ์ และสหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยผู้อื่นและโปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทสหกรณ์ภาคเกษตรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มาช่วยในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน 6 สหกรณ์

แนวทางการวางระบบบัญชี :

2.1 สหกรณ์สามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินได้อย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เนื่องจากโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์เป็นเครื่องมือช่วยในการจัดระบบงาน โดยการกำหนดให้ต้องบันทึกรายการบัญชีให้แล้วเสร็จทุกวัน โดยมีการเปิด - ปิดงานประจำวัน มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทุกสิ้นวัน มีการนำข้อมูลจากระบบไปใช้ในการบริหารงาน ทำให้ต้องตรวจสอบความถูกต้องและความสมเหตุสมผลของการบันทึกรายการที่เกิดขึ้นจริง คณะกรรมการได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลตัดสินใจในการวางแผน การควบคุมและการปฏิบัติการของสหกรณ์

2.2 ผู้บริหารสหกรณ์มีข้อมูลจากระบบสนับสนุนการตัดสินใจที่ทันเวลา สามารถเรียกดูงบการเงินได้ตลอดเวลาที่ต้องการ และรายงานเพื่อการบริหารซึ่งวิเคราะห์งบการเงินที่สะท้อนสถานการณ์ทางการเงินได้แบบ Real time

2.3 นำนวัตกรรม Smart 4 M มาช่วยในการบริหารงานสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์ เพื่อเสริมสร้างให้สหกรณ์มีการบริหารจัดการทางการเงินการบัญชีที่ดีและมีคุณภาพ รวมทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพการนำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

2.4 สมาชิกได้รับความสะดวกจากการให้บริการของสหกรณ์ ได้รับผลตอบแทนในส่วนของเงินปันผลและเฉลี่ยคืนที่รวดเร็ว ทำให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธาในการทำธุรกรรมกับสหกรณ์

ข้อเสนอแนะ

การวางระบบบัญชีเพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์สู่ความเข้มแข็งสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร ในจังหวัดนครปฐม ร้อยละ 47.37 ไม่สามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน จึงทำให้สหกรณ์ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินการบัญชีเพื่อการบริหารงานได้ และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง ในปัจจุบันที่ทุกองค์กรต่างนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร จึงเห็นว่าโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์ที่ไม่สามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินได้อย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีข้อเสนอแนะเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์อย่างยั่งยืน สรุปสาระ ดังนี้

1. สหกรณ์ควรมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี

การนำโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรไปใช้นั้น สหกรณ์ต้องจัดให้มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี 5 ประการ ดังนี้

1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ (Hardware) ที่เหมาะสมกับการทำงานของโปรแกรม สหกรณ์ควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีคุณลักษณะไม่ต่ำกว่าที่กำหนด

1.2 ซอฟต์แวร์ (Software) ระบบปฏิบัติการและระบบการจัดการฐานข้อมูลที่สามารถทำงานร่วมกับโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบจัดการฐานข้อมูลรวมอยู่ในชุดโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรด้วยแล้ว สหกรณ์จึงต้องจัดหาเพียงระบบปฏิบัติการที่เหมาะสมเท่านั้น

1.3 ข้อมูล (Data) โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการข้อมูลทางการเงิน เท่านั้น ดังนั้น การนำเข้าข้อมูลที่ไม่ถูกต้องโปรแกรมก็จะประมวลผลผิดพลาด จึงต้องมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนนำเข้าระบบให้ถูกต้องเรียบร้อย ก่อนที่จะนำเข้าโปรแกรมเพื่อการประมวลผลที่ถูกต้อง

1.4 บุคลากร (People) โปรแกรมไม่อาจทำงานด้วยตัวเองได้ จึงต้องมีผู้ใช้โปรแกรมที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม เช่น รู้และเข้าใจวิธีการทำงานของโปรแกรม มีความระมัดระวังรอบคอบ และมีระบบในการทำงาน

1.5 กระบวนการ (Procedure) ที่เหมาะสม การนำโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลเพื่อจัดทำบัญชีและงบการเงินนั้น เป็นการปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน ดังนั้น จึงต้องมีการจัดระบบใหม่ที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับวิธีการทำงานของโปรแกรม ระบบงานหรือระเบียบใดที่ขัดแย้งกับการทำงานของโปรแกรมจะนำไปสู่ข้อขัดข้องในการใช้งาน จึงควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกัน

2. สหกรณ์ควรใช้โปรแกรมอย่างเข้าใจ

การที่โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรจะทำงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ผู้ใช้งานต้องใช้โปรแกรมอย่างเข้าใจ จะช่วยให้ผู้ใช้เข้าใจวิธีการที่จะใช้งานอย่างถูกต้อง และได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ การทำความเข้าใจการออกแบบผลลัพธ์จะช่วยให้ผู้ใช้เข้าใจหลักการแสดงข้อมูลของรายงานแต่ละรายงานซึ่งจะช่วยให้การนำรายงานไปใช้เกิดประโยชน์มากขึ้น การทำความเข้าใจการออกแบบระบบการรักษาความปลอดภัยจะช่วยให้ผู้ใช้กำหนดวิธีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลรักษาระบบได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3. สหกรณ์ควรกำหนดระบบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยี

การใช้ระบบคอมพิวเตอร์มีข้อดี คือ เกิดความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ แต่ก็มีข้อเสีย คือ ถูกทำลายได้ง่ายและเก็บทุกอย่างไว้ในที่เดียวกันหากเกิดการสูญหายก็มักจะหายไปคราวเดียวกัน การเข้าถึงแฟ้มข้อมูลและกระทำการบางอย่างสามารถกระทำได้โดยไร้ร่องรอย จะเห็นได้ว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กรมิได้เป็นเพียงการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์มาติดตั้งโปรแกรมระบบงานและบันทึกข้อมูลเท่านั้น แต่ยังมีความจำเป็นที่จะต้องจัดระบบการปฏิบัติงานอื่น ๆ ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีด้วย เช่น ต้องมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบตามหลักการควบคุมภายใน โดยกำหนดให้ ผู้บันทึกข้อมูลกับผู้สอบทานข้อมูลต้องเป็นคนละคนกัน ต้องจัดระบบการบันทึกข้อมูลให้มี

การบันทึกรายการให้แล้วเสร็จภายในวัน ต้องมีการกำหนดนโยบายการสำรองข้อมูลและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยด้วย การนำเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่มีการจัดระบบงานอาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงตามมาในภายหลัง เนื่องจากพนักงานเห็นช่องทางในการกระทำการ หรือระบบข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ เพราะขาดการตรวจสอบความถูกต้อง เป็นต้น

4. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรพัฒนาองค์ความรู้ใหม่แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์นั้น เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กรของสหกรณ์ จึงไม่ควรเน้นเฉพาะการสอนให้รู้จักวิธีการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรเท่านั้น แต่ต้องตระหนักว่า การใช้เทคโนโลยีจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงาน ดังนั้น จึงควรมีระบบการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่โดยเริ่มต้นจากการอบรมการใช้งานให้ถูกต้องในระดับผู้ปฏิบัติงานและผู้ควบคุมงาน ต่อจากนั้นต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ การบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่สหกรณ์เพื่อให้สามารถจัดการเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้งานได้อย่างคุ้มค่า

การวางระบบบัญชีสหกรณ์โดยผลักดันการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน นำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการ เพิ่มศักยภาพการนำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ และนำนวัตกรรม Smart 4 M มาช่วยในการบริหารงานสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์ เพื่อเสริมสร้างให้สหกรณ์มีการบริหารจัดการด้านการเงิน และการบัญชีที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ คณะกรรมการสหกรณ์ได้รับการพัฒนาให้เป็นนักบริหารสหกรณ์ที่ใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชีได้อย่างมืออาชีพ จะส่งผลให้สหกรณ์เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน และเป็นต้นแบบของสหกรณ์การเกษตรที่มั่นคง สมาชิกสหกรณ์มั่งคั่งอย่างยั่งยืน
